

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»
Нерубайський академічний ліцей №1 Нерубайської сільської
ради Одеського району Одеської області
Одеський приватний заклад освіти «Тіква–Ор Sameax»

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
III ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«МОДЕРНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
В СУЧАСНИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ»**

Одеса
2026

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»
Нерубайський академічний ліцей №1 Нерубайської сільської
ради Одеського району Одеської області
Одеський приватний заклад освіти «Тіква–Ор Sameax»

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ІІІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«МОДЕРНІЗАЦІЯ
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
В СУЧАСНИХ
ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ»**

Одеса
2026

УДК: 371

DOI: <https://doi.org/10.24195/ModernisationEP-2026-3>

М 74

*Рекомендовано до друку Вченою Радою Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д. Ушинського»
Протокол № 10 від 26 лютого 2026 року*

Рецензенти:

***Княжева Ірина**, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки Університету Ушинського;*

***Тягнирядно Євгенія**, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри мовної підготовки Одеського державного університету внутрішніх справ.*

М 74 Модернізація освітнього процесу в сучасних закладах освіти:
збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної конференції
(м. Одеса, Україна, 20 лютого 2026 року). Університет Ушинського. Одеса:
Бондаренко М.О., 2026. 372 с.

ISBN 978-617-8814-06-9

УДК: 371

*Усі матеріали збірника подаються у редакції авторів.
Відповідальність за достовірність фактів несуть автори.*

ISBN 978-617-8814-06-9

- © Кафедра педагогіки Університету Ушинського, 2026;
- © Нерубайський академічний ліцей №1 Нерубайської сільської ради Одеського району Одеської області, 2026;
- © Одеський приватний заклад освіти «Тіква–Ор Sameax», 2026.

20. Сухініна А.О. Інформатика як мистецтво мислення: старша профільна школа між кодом, творчістю та майбутнім 282
21. Торбенко С.Г. Підтримка дітей початкової школи з особливими освітніми потребами у визначенні професійного шляху 289
22. Халіль Луай Створення інноваційного середовища закладів загальної середньої освіти як фактор модернізації освітнього простору 294
23. Чернега О.І. Індивідуальна освітня траєкторія учнів на уроках хімії профільного рівня 301
24. Чалюк А.Л. Комунікативний підхід як основа формування мовної особистості в умовах Нової української школи 313

СЕКЦІЯ №3: СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ОСВІТИ В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНИХ ЗМІН 320

1. Браткевич А.О. Крос-культурна проблематика у сучасному науково-педагогічному дискурсі 320
2. Ісаєнко М.М. Професійна орієнтація як чинник підвищення мотивації навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в закладах освіти, що належать до сфери управління МВС України 325
3. Koycheva T. Cluster-driven innovation in pedagogical university: frameworks of strategic implementation 330
4. Кинєва П.П. Використання штучного інтелекту в освітньому процесі: можливості та виклики 336
5. Осипова Т.Ю. Професійний розвиток учителя в системі післядипломної освіти 343
6. Панкратова Н.М. Атрибутивні характеристики розвитку культури професійної діяльності викладача математики в сучасному освітньому просторі 351
7. Тягнирядно Є.В. Мова як маркер ідентичності: соціокультурний та політичний виміри 357
8. Штайнер Т.В. Роль стейкхолдерів у модернізації освітнього процесу в закладах освіти: партнерство педагогів, сім'ї та громадськості 362

Панкратова Наталя Миколаївна,
аспірантка кафедри педагогіки
Державного закладу
«Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

АТРИБУТИВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ РОЗВИТКУ КУЛЬТУРИ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧА МАТЕМАТИКИ В СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ

Актуальність дослідження зумовлена потребою модернізації системи вищої освіти та підвищення рівня професійної культури викладачів математики у закладах вищої освіти. У сучасних умовах цифровізації та глобалізації освітнього простору викладач математики має володіти не лише глибокими предметними знаннями, а й високим рівнем педагогічної та методичної культури, здатністю інтегрувати інноваційні технології в освітній процес, використовуючи механізми педагогічної інтуїції, мислення та світогляду. Водночас, розвиток культури професійної діяльності викладача є ключовим чинником забезпечення якості математичної освіти та розвитку критичного мислення студентів. Отже, начасність проблеми формування професійної культури викладачів математичних дисциплін визначається потребою у підготовці педагогів нового типу, здатних працювати в умовах реформування та інноваційного розвитку вищої освіти. Сучасний викладач математики має володіти не лише предметними знаннями, а й умінням застосовувати новітні освітні технології, здійснювати науково-методичний пошук та забезпечувати якісну організацію навчального процесу. Зростаючі вимоги до якості вищої освіти в умовах її структурної перебудови та інтеграції у світовий освітній простір суттєво змінюють рівень соціальних очікувань до результативності всього комплексу підготовки науково-педагогічних працівників ЗВО. В цьому контексті цілком зрозумілим є високий рівень вимог до професійної ефективності викладачів, що передбачає їх неперервне професійне зростання, соціальну та професійну мобільність, готовність до роботи в нових умовах,

розвиток професійно-педагогічної компетентності та культури професійної діяльності.

Мета статті: схарактеризувати сучасні атрибутивні характеристики розвитку культури професійної діяльності викладачів математики.

Виклад основного матеріалу. Приєднуємось до думки М. Лісового, О. Балтремуса про те, що ефективність освітнього процесу залежить багато в чому саме від якості педагогічної діяльності [4]. Водночас, наголошують автори, якісна педагогічна діяльність залежить від особистісних, психологічних, фахових характеристик самого педагога. Такий фахівець, крім професійних і фундаментальних знань із навчальної дисципліни, що викладається, має бути здатний до особистісної рефлексії, інтроспекції, демонстрування високого рівня професійної культури. Він повинен мати організаторські здібності, відповідну психологічну підготовку, належний рівень соціального інтелекту, мати комунікативну, емоційну і конфліктологічну компетентність, широкий кругозір і високий рівень загального й вербального інтелекту [4, с.188].

Професійному педагогічному працівникові необхідно у своїй діяльності прагнути до важливої мети – формування гнучкості мислення у студентів, їхнього прагнення до самоосвіти, а також до вміння застосовувати знання на практиці, за необхідності адаптувати їх до умов життя, що швидко змінюються.

Дослідниця Т. Горохівська [2] професійно-педагогічну культуру викладача ЗВО розуміє як складне, інтегративне, професійно-особистісне утворення, що характеризує сукупність ціннісно-мотиваційних ресурсів, систему соціально та професійно важливих якостей і здібностей особистості, комплекс психолого-педагогічних і предметних знань, професійні уміння та навички, комунікативний досвід і досвід самопізнання, які забезпечують здатність до успішної реалізації професійно-педагогічної діяльності та подальшого саморозвитку [2, с.167]. Цей феномен, на думку дослідниці, становить складний синтез взаємопов'язаних структурних компонентів, серед яких виокремлюємо: мотиваційно-ціннісний (зрілість усієї системи особистісних якостей, цінностей і мотивів викладача, які продуктивно реалізуються у професійно-педагогічній діяльності); пізнавально-

інтелектуальний (ґрунтується на глибоких професійних знаннях, які забезпечують варіативність, оптимальність і ефективність побудови освітнього процесу); функціонально-технологічний (діяльність, спрямована на продуктивну реалізацію освітнього процесу, що передбачає розвиток груп умінь, які співвідносяться з відповідними функціями професійно-педагогічної діяльності: організаційні (мобілізаційні, інформаційні, розвивальні, орієнтаційні); дослідницькі; інтелектуальні; креативні; предметно-методичні; проєктувально-конструктивні (діагностичні, аналітичні, прогностичні, проєктувальні)); соціально-комунікативний (здатність організовувати продуктивну взаємодію зі студентами і колегами в системі педагогічних (професійних, ділових) і міжособистісних відносин); рефлексивно-регулятивний (наявність у викладача умінь управління власною поведінкою (регулятивна складова) шляхом осмислення підстав власних дій та вчинків (рефлексивна складова) [2, с.166].

Підготовленість викладача ЗВО до професійної діяльності та світоглядному та загальнокультурному рівні І.Радомський пов'язує із об'єктивною соціальною потребою, суб'єктною (персоналізованою) потребою самого викладача, що спонукає фахівця до професійно-особистісного розвитку, до досягнення професійного акме [5, с.34]. Саме орієнтація на постійне вдосконалення культури професійної діяльності забезпечує формування позитивного мотиваційно-ціннісного ставлення викладача до дидактичної та виховної складових професійної діяльності викладача, потребу в набутті глибоких і дієвих педагогічних знань, оволодіння педагогічними вміннями й навичками; визначає зміст його ціннісних орієнтацій; підвищує ефективність процесу інтеграції викладача в професійно-педагогічне середовище й відповідну субкультуру (за S. Teresyshchy [2]).

Культура професійної діяльності викладача ЗВО формується з опорою на викладацький досвід, культуру вимірну стратегію та світоглядні орієнтири, що конструюються впродовж ціложиттєвої освіти. Не випадково навчання протягом життя, безперервне навчання та освіта є ключовою концепцією розвитку освіти дорослих як галузі практики та теоретичного розгляду, а ідея безперервної освіти

та навчання, з огляду на його численні переваги, стала однією з провідних в підвищенні професіоналізму педагогічних працівників у багатьох країнах [5].

На нашу думку, культура професійної діяльності викладача маркує певний рівень здібностей, знань, умінь, навичок, необхідних для успішного виконання спеціальної роботи. Цей сегмент загальної культури включає в себе загальні уявлення про соціальну значущість відповідного виду праці, уявлення про професійний ідеал, шляхи та засоби його досягнення, розвинені почуття професійної гордості, професійної честі і відповідальності. Культура професійної діяльності віддзеркалює синтез високорозвиненого педагогічного мислення, знань, почуттів і професійної творчої діяльності, що сприяє ефективній організації педагогічного процесу.

У розрізі дослідження атрибутів розвитку культури професійної діяльності викладачів ЗВО слід звернутись до принципів його професійного акме-розвитку. Професійний розвиток викладача становить складний багаторівневий, пролонгований, поетапний і амбівалентний (оскільки можна спостерігати його нерівномірність і гетерохронність на всіх стадіях [1], порушення лінійності, послідовності й впорядкованості, етапи біфуркації) процес, що включає усебічно-гармонійне становлення кваліфікованого фахівця, професіонала, особистості з акмеологічною позицією, що включає послідовні періоди (етапи, фази) його само творення [5], самореалізації і самовдосконалення, зміни та перетворення психологічної структури професійно-педагогічної діяльності, мотиваційної сфери, ціннісно-світоглядних орієнтирів, набуття професійно значущих компетенцій, засвоєння та реалізацію інноваційних професійних ролей і функцій [3].

Культура професійної діяльності викладача математики формується як комплекс видів діяльності, що здійснюється на систематичній основі, з метою підготовки НПП до їхньої професійної діяльності й охоплює: післядипломну освіту – підготовку у ЗВО (магістр); підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників; неперервний професійний розвиток в умовах освіти дорослих.

На нашу думку, культура професійної діяльності викладача симетрична феноменологічним атрибутивам його акмепрофесіогенезу, що відбиває інтегративну єдність практично-орієнтованих форм інтелекту («Real-World» Intelligence), емоційного інтелекту (Emotional Intelligence – EQ), культурного інтелекту (Cultural Intelligence – CQ), практичної обізнаності (Practical Intelligence – PQ) та соціального інтелекту (Social Intelligence – SQ).

Відтак, культуру професійної діяльності викладача математики визначаємо як складний конструкт з динамічним складом (реалізується пролонговано й поетапно в процесі саморозвитку), що вміщує: систему професійних компетентностей (предметно-методична, дидактична, природничо-математична, інноваційна, теоретично-фундаментальна), характеризується неперервністю, системністю, динамізмом, циклічністю і синергізмом, віддзеркалює способи перетворення ціннісно-світоглядних орієнтирів, аксіом-настановної сфери, психологічну резильєнтність та відбиває алгоритми акме-зростання життєтворчості викладача.

Висновки. Культура професійної діяльності сучасного викладача математики є багатокomпонентним утворенням, яке включає математичну, науково-методичну та педагогічну складові. На нашу думку, розвиток професійної культури потребує системної роботи над удосконаленням методів викладання, використанням цифрових технологій та формуванням творчого мислення студентів. Культура професійної діяльності викладача є динамічним утворенням, яке формується у процесі професійної підготовки та постійного саморозвитку. Вона забезпечує здатність до ефективної педагогічної діяльності, сприяє розвитку творчого потенціалу студентів і відповідає вимогам сучасної освітньої парадигми.

Список використаних джерел

1. Воробйов Я.А., Воробйова А.В. Формування професійної компетентності майбутніх викладачів математичних дисциплін. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школі*. 2023. № 58. С.129–136. DOI: 10.32782/2663-6085/2023/58.1.22.
2. Горохівська Т. М. Атрибутивні показники деформацій професійно-педагогічної компетентності викладачів ЗВО в контексті їх професійної діяльності. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2022 р.. № 83. С.164-173.
3. Ковтонюк М., Соя О. Особливості формування професійної культури викладача математики. *Математика, інформатика, фізика: наука та освіта*. 2024. Т. 1. № 2. С. 15–22.
4. Лісовий М., Балтремус В. Сутність педагогічної культури викладача ЗВО. *Інформаційні технології та інноваційні методики навчання в освіті дорослих*. Випуск 72. 2024. С.187-196.
5. Радомський І.П. Андрагогічні засади професійного розвитку викладача вищої школи: методичні рекомендації. К.: ПООД імені Івана Зязюна НАПН України, 2025. 89 с.
6. Teresyshchy S. Educational Landscape as a Concept of Philosophy of Education. *Studia Warmińskie*. 2017. Т. 54. С. 373–383.

Наукове видання

Колектив авторів

МОДЕРНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В СУЧАСНИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
III ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
М. ОДЕСА, УКРАЇНА, 20 ЛЮТОГО 2026 РОКУ

Українською мовою

Відповідальний редактор: Ірина Олександрівна Бартенєва
*кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки
Державного закладу «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К.Д.Ушинського»*

Підписано до друку 06.03.2026 р.
Формат 60×84/16. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman
Друк офсетний. Ум. друк. арк. 21,62. Наклад 300 прим.
Зам. № 0603/1

Надруковано з готового оригінал-макета у друкарні «Апрель»
ФОП Бондаренко М. О.
65045, м. Одеса, вул. В. Арнаутська, 60
Тел.: +38 (048) 700 11 55
info@aprel.od.ua

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців ДК № 4684 від 13.02.2014

